

PROPOSTA DIDÀCTICA

MATÈRIA: ECONOMIA I EMPRENEDORIA

NIVELL: 4^t ESO

DEPARTAMENT: ECONOMIA

CURS ESCOLAR: 2024 – 2025

Professores: M.Carmen Zaragoza Borrás i Inmaculada Montagud Sarrió

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ.

1.1. CONTEXTUALITZACIÓ.

2. COMPETÈNCIES CLAU.

2.1. PERFIL D'EIXIDA.

2.2. OBJECTIUS GENERALS.

3. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES DE LA MATÈRIA D'ECONOMIA.

4. SABERS BÀSICS.

4.1. UNITATS DE PROGRAMACIÓ I DISTRIBUCIÓ TEMPORAL.

5. SITUACIONS D'APRENTATGE.

5.1. MATERIALS DIDÀCTICS I ALTRES RECURSOS.

6. CRITERIS D'AVUACIÓ.

7. INSTRUMENTS D'AVUACIÓ.

7.1. ACTIVITATS D'AVUACIÓ I CRITERIS DE QUALIFICACIÓ.

7.2. CRITERIS DE RECUPERACIÓ.

8. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ.

9. PLANS DE REFORÇ INDIVIDUALITZATS.

10. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS.

11. UNITATS DE PROGRAMACIÓ D'AULA.

1. INTRODUCCIÓ.

L'economia és present en tots els aspectes de la nostra vida quotidiana, per això és important que l'alumnat adquireixca coneixements econòmics i d'emprenedoria que li permeten comprendre la realitat, especialment després dels profunds canvis que ha experimentat en els últims anys la nostra societat, en un context cada vegada més globalitzat i en el qual les relacions econòmiques són cada vegada més complexes. A més, l'estudi de la matèria permet fer una gestió adequada dels recursos individuals i col·lectius, la qual cosa contribueix a fomentar la millora en la seua qualitat de vida, el progrés i el benestar social.

En l'actualitat, l'economia i l'emprenedoria, a més de donar a conèixer els elements i les regles que expliquen els esdeveniments econòmics i les conseqüències que es deriven de les decisions emprenedores, projecten valors relacionats amb la solidaritat entre persones, la importància de la sostenibilitat, o la gestió dels recursos i de la desigualtat. En aquest sentit, té un paper important la persona emprenedora que integra, d'una banda, una formació econòmica i financera i, de l'altra, una visió que l'anima a buscar oportunitats i idees que contribuïsqen a satisfer les necessitats detectades en l'entorn, i així desenvolupar estratègies per a portar aquestes idees a l'acció. Així, genera valor per als altres, innova i contribueix a millorar el benestar personal, social i cultural.

La finalitat educativa de la matèria Economia i Emprenedoria està d'acord amb la Recomanació del Consell de la Unió Europea de 22 de maig de 2018 relativa a les competències clau per a l'aprenentatge permanent, que refereix a la necessitat d'introduir en l'educació eines que permeten aconseguir que el que s'aprén es puga aplicar en temps real, i que genere noves idees, noves teories, nous productes i nous coneixements.

Economia i Emprenedoria està plantejada com a matèria d'opció en quart curs de l'Educació Secundària Obligatòria i persegueix que l'alumnat dispose d'una educació econòmica i financera per a desenvolupar-se i assumir riscos de manera responsable en la seua vida quotidiana i gestionar i portar a l'acció de manera viable projectes vitals, professionals i empresarials, i que busque solucions innovadores i valuoses per a afrontar els reptes proposats, a través d'estratègies de gestió del coneixement, de l'autoconeixement i de la col·laboració amb els altres.

1.1. CONTEXTUALITZACIÓ.

La present programació està dissenyada per a ser posada en pràctica en l'IES Els Évols, centre ubicat en la localitat de l'Alcúdia, pertanyent a la comarca de la Ribera Alta en la província de València. Es tracta d'una localitat en què es parla fonamentalment el valencià malgrat la immigració que ha pogut haver en els últims anys.

Es tracta d'una zona rural que ha vingut transformant-se en zona industrial de manera que gran part de la població es dedica al sector secundari (en particular hi ha una concentració important d'empreses del sector del metall), part important també al sector servicis i una xicoteta part queda encara dedicada a l'agricultura, activitat que fa pocs anys era la principal.

El centre educatiu està format per un total aproximat de 500 alumnes i un claustre de 60 professors aproximadament (depenent del nombre de reduccions de jornada que cada curs pogueren haver-hi i el número d'alumnes matriculats) on s'impartix l'E.S.O. i el batxillerat de les especialitats de Ciències Socials i Humanístic així com Científic-Tècnic. Així mateix s'impartixen dos titulacions corresponents a diferents famílies de Formació Professional Bàsica: una de l'especialitat de Servicis Administratius i l'altra de Fabricació i Muntatge.

El perfil de l'alumnat és el d'un alumnat compost bàsicament de xics i xiques espanyols en una gran majoria, i la resta està format per alumnes de diferent nacionalitat (marroquina principalment,

romanesa, de països sudamericans de parla espanyola, de països de l'est europeu, ...). El nivell cultural de les famílies i, per extensió, de l'alumnat, és mitjà.

El grup classe al qual va dirigida esta programació es compon de 30 alumnes, dividits en dues classes, 4^t A i 4^t B, impartides a la mateixa hora i dividits els alumnes en 15 per a cada classe. Hi ha en total 14 xics i 16 xiques. Huit xics al grup de 4^t A i set xiques, al grup B tenim sis xics i nou xiques. Més o menys formen grups bastant coeducatius. La gran majoria parlen valencià ja que han nascut o s'han criat a la mateixa població encara que hi ha sis alumnes amb cognoms estrangers, provinents de diferents llocs (marroquins, romanesos...) El nivell cultural de les famílies i, per extensió, de l'alumnat, és mitjà. Alguns han tingut contacte amb l'Economia perquè han cursat Taller d'Economia el curs anterior i inclòs alguns han cursat IAEE en 2ⁿ d'ESO, altres són repetidors i provenen d'un quart Acadèmic on no han tingut cap contacte amb continguts econòmics i altres han triat aquesta matèria de la Modalitat Aplicades.

2. COMPETÈNCIES CLAU.

Amb caràcter general, ha d'entendre's que la consecució de les competències i els objectius previstos en la LOMLOE per a les diferents etapes educatives està vinculada a l'adquisició i al desenvolupament de les competències clau recollides en aquest Perfil d'eixida, i que són les següents:

– **Competència en comunicació lingüística.(CCL)** La competència en comunicació lingüística suposa interactuar de manera oral, escrita, signada o multimodal de manera coherent i adequada en diferents àmbits i contextos i amb diferents propòsits comunicatius. Implica mobilitzar, de manera conscient, el conjunt de coneixements, destreses i actituds que permeten comprendre, interpretar i valorar críticament missatges orals, escrits, signats o multimodals evitant els riscos de manipulació i desinformació, així com comunicar-se eficaçment amb altres persones de manera cooperativa, creativa, ètica i respectuosa.

La competència en comunicació lingüística constitueix la base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement en tots els àmbits del saber. Per això, el seu desenvolupament està vinculat a la reflexió explícita sobre el funcionament de la llengua en els gèneres discursius específics de cada àrea de coneixement, així com als usos de l'oralitat, l'escriptura o la signació per a pensar i per a aprendre. Finalment, fa possible apreciar la dimensió estètica del llenguatge i gaudir de la cultura literària.

– **Competència plurilingüe (CP)** La competència plurilingüe implica utilitzar diferents llengües, orals o signades, de manera apropiada i eficaç per a l'aprenentatge i la comunicació. Aquesta competència suposa reconèixer i respectar els perfils lingüístics individuals i aprofitar les experiències pròpies per a desenvolupar estratègies que permeten mediar i fer transferències entre llengües, incloses les clàssiques, i, en el seu cas, mantindre i adquirir destreses en la llengua o llengües familiars i en les llengües oficials. Integra, així mateix, dimensions històriques i interculturals orientades a conèixer, valorar i respectar la diversitat lingüística i cultural de la societat amb l'objectiu de fomentar la convivència democràtica.

– **Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria. (STEM)**

La competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria (competència STEM per les seues sigles en anglés) entranya la comprensió del món utilitzant els mètodes científics, el pensament i representació matemàtics, la tecnologia i els mètodes de l'enginyeria per a transformar l'entorn de forma compromesa, responsable i sostenible. La competència matemàtica permet desenvolupar i aplicar la perspectiva i el raonament matemàtics amb la finalitat de resoldre diversos problemes en diferents contextos. La competència en ciència comporta la comprensió i explicació de l'entorn natural i social, utilitzant un conjunt de coneixements i metodologies, incloses l'observació i l'experimentació, amb la finalitat de plantejar preguntes i extraure conclusions basades en

proves per a poder interpretar i transformar el món natural i el context social. La competència en tecnologia i enginyeria comprén l'aplicació dels coneixements i metodologies propis de les ciències per a transformar la nostra societat d'acord amb les necessitats o desitjos de les persones en un marc de seguretat, responsabilitat i sostenibilitat.

– **Competència digital. (CD)** La competència digital implica l'ús segur, saludable, sostenible, crític i responsable de les tecnologies digitals per a l'aprenentatge, per al treball i per a la participació en la societat, així com la interacció amb aquestes. Inclou l'alfabetització en informació i dades, la comunicació i la col·laboració, l'educació mediàtica, la creació de continguts digitals (inclosa la programació), la seguretat (inclòs el benestar digital i les competències relacionades amb la ciberseguretat), assumptes relacionats amb la ciutadania digital, la privacitat, la propietat intel·lectual, la resolució de problemes i el pensament computacional i crític.

– **Competència personal, social i d'aprendre a aprendre. (CPSAA)** La competència personal, social i d'aprendre a aprendre implica la capacitat de reflexionar sobre un mateix per a autoconèixer-se, acceptar-se i promoure un creixement personal constant; gestionar el temps i la informació eficaçment; col·laborar amb uns altres de manera constructiva; mantindre la resiliència; i gestionar l'aprenentatge al llarg de la vida. Inclou també la capacitat de fer front a la incertesa i a la complexitat; adaptar-se als canvis; aprendre a gestionar els processos metacognitius; identificar conductes contràries a la convivència i desenvolupar estratègies per a abordar-les; contribuir al benestar físic, mental i emocional propi i de les altres persones, dones-atropellant habilitats per a cuidar-se a si mateix i als qui ho envolten a través de la corresponsabilitat; ser capaç de portar una vida orientada al futur; així com expressar empatia i abordar els conflictes en un context integrador i de suport.

– **Competència ciutadana. (CC)** La competència ciutadana contribueix al fet que alumnes i alumnes puguin exercir una ciutadania responsable i participar plenament en la vida social i cívica, basant-se en la comprensió dels conceptes i les estructures socials, econòmiques, jurídiques i polítiques, així com en el coneixement dels esdeveniments mundials i el compromís actiu amb la sostenibilitat i l'assoliment d'una ciutadania mundial. Inclou l'alfabetització cívica, l'adopció conscient dels valors propis d'una cultura democràtica fundada en el respecte als drets humans, la reflexió crítica sobre els grans problemes ètics del nostre temps i el desenvolupament d'un estil de vida sostenible d'acord amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible plantejats en l'Agenda 2030.

– **Competència emprenedora. (CE)** La competència emprenedora implica desenvolupar un enfocament vital dirigit a actuar sobre oportunitats i idees, utilitzant els coneixements específics necessaris per a generar resultats de valor per a altres persones. Aporta estratègies que permeten adaptar la mirada per a detectar necessitats i oportunitats; entrenar el pensament per a analitzar i avaluar l'entorn, i crear i replantejar idees utilitzant la imaginació, la creativitat, el pensament estratègic i la reflexió ètica, crítica i constructiva dins dels processos creatius i d'innovació; i despertar la disposició a aprendre, a arriscar i a afrontar la incertesa. Així mateix, implica prendre decisions basades en la informació i el coneixement i col·laborar de manera àgil amb altres persones, amb motivació, empatia i habilitats de comunicació i de negociació, per a portar les idees plantejades a l'acció mitjançant la planificació i gestió de projectes sostenibles de valor social, cultural i economicofinancer.

– **Competència en consciència i expressió culturals. (CCEC)** La competència en consciència i expressió culturals suposa comprendre i respectar la manera en què les idees, les opinions, els sentiments i les emocions s'expressen i es comuniquen de manera creativa en

diferents cultures i per mitjà d'una àmplia gamma de manifestacions artístiques i culturals. Implica també un compromís amb la comprensió, el desenvolupament i l'expressió de les idees pròpies i del sentit del lloc que s'ocupa o del paper que s'exerceix en la societat. Així mateix, requereix la comprensió de la pròpia identitat en evolució i del patrimoni cultural en un món caracteritzat per la diversitat, així com la presa de consciència que l'art i altres manifestacions culturals poden suposar una manera de mirar el món i de donar-li forma.

2.1. PERFIL D'EIXIDA.

L'alumnat, en acabar el curs, haurà de ser capaç de:

Dur endavant un projecte personal és important i afrontar-lo des d'una actitud emprenedora, resolutiva, innovadora i sostenible que permeta l'adaptació a diferents entorns i comprendre la importància de desenvolupar l'hàbit d'actuar amb creativitat, tant individualment com col·lectiva, mitjançant l'entrenament de la capacitat creadora i aplicar-la en diferents escenaris per a aconseguir avanços no només personals, sinó socials, culturals, artístics i econòmics de valor.

Un correcte desenvolupament i ús de les habilitats socials, com ara l'empatia, l'assertivitat, la negociació, el lideratge i el respecte cap als interessos, les eleccions i les idees dels altres, així com el coneixement de diferents llengües i l'ús d'habilitats de comunicació, facilita una visió compartida entre els i les components de l'equip, la creació d'un bon clima de treball i la construcció de vincles de cooperació que redunden en el creixement personal i col·lectiu i intensifiquen valors de respecte, equitat i igualtat entre dones i hòmens desenvolupar eficaçment idees i solucions innovadores i sostenibles que donen resposta a necessitats detectades en el seu entorn, tant local com global, des d'una visió emprenedora.

Disseny i el desenvolupament de solucions és necessari considerar els Objectius de Desenvolupament Sostenible i actuar des d'un punt de vista ètic, d'igualtat, equitat i sostenibilitat per a aconseguir la superació de reptes relacionats amb la preservació i la cura de l'entorn natural, social, cultural i artístic.

Assumir el repte amb responsabilitat i que les persones emprenedores posseïsquen coneixements econòmics, financers, legals i tècnics entesos també com a recursos propis adquirits a través de la formació, que els orienten en la cerca de finançament i l'ús d'eines digitals que donen difusió i projecció a les idees i les solucions durant el procés de realització d'aquestes.

D'altra banda, també és necessari que les persones adquirisquen les eines per a presentar i exposar, de manera clara, atractiva i convincent, la idea o la solució que es desenvoluparà en el projecte emprenedor, a fi de reunir els recursos necessaris per a dur-la a terme o per a difondre-la.

L'economia s'enfronta al problema de l'escassetat que condiona la presa de decisions de les persones per a cobrir les necessitats individuals i col·lectives. Al mateix temps, la societat fa front a problemes relacionats amb el creixement, les externalitats mediambientals, la desigualtat, la desocupació, el frau fiscal i la inflació, que s'han d'analitzar per a poder ser abordats amb coneixement de causa. D'altra banda, és necessari adquirir una educació financera que aporte els coneixements necessaris per a guiar les decisions personals de manera responsable.

És important aprendre a prendre decisions adequades i autònomes per tal que el projecte es realitzi de manera viable i sostenible, i es considere la importància d'un aprenentatge validat.

3. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES DE LA MATÈRIA D'ECONOMIA I EMPRENEDORIA.

Estan dissenyades per a contribuir a desenvolupar en l'alumnat l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació i el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.

En segon lloc, les competències específiques d'aquesta matèria ajuden al fet que l'alumnat compregui que la persona emprenedora s'ha d'obrir camí en un context global dels elements del qual es relacionen entre si. Per a fer-ho, analitzaran l'entorn des d'una perspectiva econòmica, social i mediambiental, identificaran necessitats i oportunitats per a trobar els recursos tant humans, materials, immaterials i digitals necessaris, i aplicar-los a la realització d'un projecte personal o professional amb visió emprenedora.

En tercer lloc, les competències específiques contribueixen al fet que l'alumnat transferisca els aprenentatges a un pla pràctic i desenvolupi la planificació, la gestió i l'execució d'un projecte emprenedor que supose una solució innovadora i de valor en el seu entorn més pròxim.

3.1. Dissenyar un projecte personal que genere valor per a la societat, analitzar les fortaleses i les febleses pròpies i gestionar de manera eficaç les emocions.

L'autoconeixement permet a la persona indagar en les seues aspiracions, necessitats i desitjos personals, descobrir les aptituds, distingir les intel·ligències i, així, reflexionar sobre les fortaleses i les febleses, per a aprendre a valorar-les com a font de creixement personal. A més, ajuda a reconèixer i gestionar emocions per a adaptar-se a contextos incerts i canviants, que puguen generar un conflicte cognitiu i emocional, amb l'objectiu de posar en marxa i dur a terme un projecte personal amb una proposta de valor única, que garantisca noves oportunitats en tots els àmbits i les situacions de la vida (personals, socials, acadèmiques i professionals).

El projecte personal és important afrontar-lo des d'una actitud emprenedora, resolutiva, innovadora i sostenible que permeta l'adaptació a diferents entorns i comprendre la importància de desenvolupar l'hàbit d'actuar amb creativitat, tant individualment com col·lectiva, mitjançant l'entrenament de la capacitat creadora i aplicar-la en diferents escenaris per a aconseguir avanços no només personals, sinó socials, culturals, artístics i econòmics de valor.

3.2. Utilitzar estratègies de conformació d'equips i mostrar habilitats socials d'empatia, respecte i lideratge en les dinàmiques de treball en diferents contextos, i analitzar el valor de cooperar amb altres persones.

Identificar i analitzar trets característics i qualitats personals pròpies i de la resta de persones resulta indispensable per a afrontar amb èxit un projecte. Una identificació correcta de les potencialitats permet la constitució d'un equip de treball equilibrat, eficaç, cooperatiu, motivat i responsable, la qual cosa s'adequa així a les necessitats del projecte que es pretén abordar.

Es requereix la posada en marxa de diferents estratègies per a constituir els equips de treball, definir objectius, normes, rols i responsabilitats de manera equitativa i afavorir la diversitat entre els seus integrants. S'aconsegueixen així equips multidimensionals, inclusivament, capaços de generar, a través del diàleg, una intel·ligència col·lectiva que els permeti funcionar amb autonomia i contribuir a la innovació àgil. Un correcte desenvolupament i ús de les habilitats socials, com ara l'empatia, l'assertivitat, la negociació, el lideratge i el respecte cap als interessos, les eleccions i les idees dels altres, així com el coneixement de diferents llengües i l'ús d'habilitats de comunicació, facilita una visió compartida entre els i les components de l'equip, la creació d'un bon clima de treball i la construcció de vincles de cooperació que redunden en el creixement personal i col·lectiu i intensifiquen valors de respecte, equitat i igualtat entre dones i homes.

3.3. Identificar necessitats de les persones en l'àmbit local i global i proposar solucions senzilles, innovadores i sostenibles per a satisfer-les, amb sentit ètic i solidari, i analitzar els seus punts forts i febles i el possible impacte en l'entorn econòmic.

En l'actualitat, resulta necessari dotar les persones d'eines que els ajuden a buscar, promoure i desenvolupar eficaçment idees i solucions innovadores i sostenibles que donen resposta a necessitats detectades en el seu entorn, tant local com global, des d'una visió emprenedora. Per a

aconseguir-ho, és convenient que l'alumnat utilitzi mètodes d'ideació o generació d'idees i els sotmeti a processos de validació a través de l'ús de metodologies àgils tan individuals com grupals, així com que analitzi l'impacte que la materialització d'aquestes idees pugui provocar en els diferents àmbits i contextos del seu entorn.

Aquest procés de validació està inevitablement lligat als valors socials i personals de l'alumnat, per la qual cosa en el disseny i el desenvolupament de solucions és necessari considerar els Objectius de Desenvolupament Sostenible i actuar des d'un punt de vista ètic, d'igualtat, equitat i sostenibilitat per a aconseguir la superació de reptes relacionats amb la preservació i la cura de l'entorn natural, social, cultural i artístic.

3.4. Identificar els recursos necessaris en el procés de desenvolupament de la idea o la solució creativa proposada i les possibles fonts financeres necessàries per a l'obtenció d'aquests recursos i aplicar-les al seu projecte emprenedor

Dins del procés que comporta transformar les idees en prototips de valor és obligat preveure una fase dirigida a aconseguir i gestionar els recursos humans, materials, immaterials i digitals disponibles, i reunir i seleccionar els recursos que, de manera ètica, eficient i sostenible, puguin fer realitat una idea o una solució emprenedora, i així implantar un model de bones pràctiques que impacte positivament en l'entorn cap al qual va dirigida la idea.

Aquest model ha d'impregnar també la protecció de les idees i les solucions, la qual cosa requereix un coneixement específic per a garantir el respecte a les creacions dels altres i els drets sobre les propostes i les solucions pròpies. D'altra banda, posar en marxa una idea viable suposa assumir el repte amb responsabilitat i que les persones emprenedores posseïsquen coneixements econòmics, financers, legals i tècnics entesos també com a recursos propis adquirits a través de la formació, que els orienten en la cerca de finançament i l'ús d'eines digitals que donen difusió i projecció a les idees i les solucions durant el procés de realització d'aquestes.

3.5. Presentar i exposar idees i solucions creatives que transmeten missatges convincents adequats al context i als objectius de cada situació, i utilitzar estratègies comunicatives eficaces, respectuoses i inclusives.

En l'actualitat, les relacions interpersonals i intergrupals requereixen una comunicació eficaç, la qual cosa exigeix formació per a millorar la competència comunicativa de les persones. És important que l'alumnat entengui que les estratègies de comunicació són elements necessaris en qualsevol aspecte de les relacions humanes, però que tenen especial importància perquè una persona emprenedora interactue amb altres de manera efectiva i positiva. Compartir els coneixements i les experiències amb els altres permet idear solucions contrastades i innovadores, motivar, convèncer, prendre decisions i generar oportunitats.

En aquest sentit, la utilització d'estratègies de comunicació àgil facilita la tasca d'explicar una idea original i transmetre, amb claredat i rapidesa, els seus punts forts i febles. Així mateix, permet que els equips compartisquen les idees creatives generades, es validen o descarten amb rapidesa i es prenguen decisions sobre les solucions que finalment es trien per a afrontar els objectius proposats. D'altra banda, també és necessari que les persones adquirisquen les eines per a presentar i exposar, de manera clara, atractiva i convincent, la idea o la solució que es desenvoluparà en el projecte emprenedor, a fi de reunir els recursos necessaris per a dur-la a terme o per a difondre-la.

3.6. Analitzar aspectes bàsics de l'economia i les finances, valorar críticament el problema de l'escassetat de recursos, la necessitat de triar, així com els principals objectius de l'economia actual, i desenvolupar idees que donen solucions eficaces, equitatives i sostenibles.

Actualment, conèixer i comprendre l'economia és fonamental, ja que és on sorgeixen les necessitats i les oportunitats a les quals cal atendre i oferir solucions realistes, eficients i sostenibles que donen resposta als nous reptes que es plantegen. L'economia s'enfronta a múltiples objectius i abordar-los amb informació rellevant ajuda a poder buscar respostes més eficaces.

En primer lloc, l'economia s'enfronta al problema de l'escassetat que condiona la presa de decisions de les persones per a cobrir les necessitats individuals i col·lectives. Al mateix temps, la societat fa front a problemes relacionats amb el creixement, les externalitats mediambientals, la desigualtat, la desocupació, el frau fiscal i la inflació, que s'han d'analitzar per a poder ser abordats amb coneixement de causa. D'altra banda, és necessari adquirir una educació financera que aporte els coneixements necessaris per a guiar les decisions personals de manera responsable.

És per això que l'estudi de l'economia i les finances són el punt de partida per a detectar necessitats no cobertes i generar idees innovadores que donen solució als reptes actuals, de manera eficaç, equitativa i sostenible.

3.7. Dissenyar i analitzar de manera cooperativa i àgil prototips innovadors i sostenibles, a través d'estratègies eficaces de disseny, i validar els seus resultats de manera ètica, crítica i sostenible.

El propòsit d'un projecte emprenedor és donar respostes innovadores i sostenibles, a partir d'un prototip, a les necessitats d'un entorn en el qual es produeixen canvis constantment. Aquest prototip és el resultat d'un procés constructiu d'una idea de negoci, que es du a terme de manera cooperativa i implica el pas per diferents fases que s'han d'avaluar de manera contínua amb una actitud crítica i ètica.

En el procés creatiu d'ideació o generació d'idees es plantegen solucions que es transformen en aprenentatges validats o demostrables, i es recorre així al disseny, la planificació i la construcció de prototips amb garantia d'èxit. Després del disseny del prototip, es fa el projecte i s'elaboren estratègies de gestió dels recursos, del model organitzatiu o de negoci i del pla d'execució. És important aprendre a prendre decisions adequades i autònomes per tal que el projecte es realitzi de manera viable i sostenible, i es considere la importància d'un aprenentatge validat.

4. SABERS BÀSICS.

La matèria d'Economia i Emprenedoria aporta conceptes econòmics i empresarials necessaris perquè l'alumnat tinga una visió global que li permeti fer anàlisis crítiques i fonamentades a partir de l'estudi de casos sobre la realitat econòmica, valorar la importància de generar idees i dissenyar prototips per a desenvolupar un projecte empresarial i els efectes que aquest provoca en els diferents àmbits de la vida. A més, permet aprofitar aquests aprenentatges per a generar una actitud proactiva i compromesa amb la societat i per a aconseguir més benestar tant col·lectiu com individual a partir d'idees innovadores i responsables amb el seu entorn.

Els sabers bàsics que contribueixen a adquirir les competències específiques s'organitzen en tres blocs:

Bloc 1. Economia

El primer es vincula a coneixements bàsics relacionats amb el problema de l'escassetat, el funcionament del mercat, l'entorn macroeconòmic i financer, així com els principals objectius de l'economia actual.

Bloc 1. Economia (CE3, CE5, CE6, CE7)
Subbloc 1.1. El problema bàsic de l'Economia
- La importància de l'economia. Economia normativa i positiva. Microeconomia,

<p>Macroeconomia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - El problema econòmic: l'escassetat de recursos i la necessitat de triar. - El comportament de les persones en les decisions econòmiques.   <ul style="list-style-type: none"> - Els agents econòmics i el flux circular de la renda.
<p>Subbloc 1.2. Funcionament del mercat</p>
<ul style="list-style-type: none"> - L'entorn economicoempresarial. - El funcionament dels mercats. - El mercat i les oportunitats de negoci: anàlisi de l'entorn general o macroentorn; estratègies d'anàlisi de l'entorn específic o microentorn.
<p>Subbloc 1.3. Principals objectius de l'economia actual</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Producció i creixement sostenible. Ocupació i control de preus. Indicadors. - Sensibilitat davant de desigualtats econòmiques i distribució de la renda. El paper de l'Estat. - Estratègies de revisió dels processos d'integració econòmica i globalització. - L'economia col·laborativa. La petjada ecològica i l'economia circular. - L'economia social i solidària. Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i el desenvolupament local.

Bloc 2. La figura de la persona emprenedora.

El segon bloc de sabers es relaciona amb l'emprenedoria i el coneixement de les persones emprenedores i inclou les habilitats i les competències que són característiques de les persones amb iniciativa i sentit emprenedor i de les seues finances.

<p>Bloc 2. La figura de la persona emprenedora</p>
<p>Subbloc 2.1. La figura de la persona emprenedora</p>
<ul style="list-style-type: none"> - El perfil de la persona emprenedora. Tècniques de diagnòstic de febleses i forteses. - Creativitat, idees i solucions. La innovació àgil. - Comunicació, motivació i lideratge. Habilitats socials. - Gestió d'emocions. Estratègies de gestió de la incertesa i la presa de decisions en contextos canviants. L'error i la validació com a oportunitats per a aprendre. - Estratègies d'exploració de l'entorn. Cerca i gestió de la informació. - Perseverança, iniciativa i flexibilitat en l'anàlisi de presa de decisions.
<p>Subbloc 2.2. Finances de la persona emprenedora</p>
<ul style="list-style-type: none"> - El sistema financer. Control i gestió dels diners. Fonts i control d'ingressos i despeses. - Recursos financers a curt i llarg termini i la seua relació amb el benestar financer. - L'endeutament. Fonts de finançament i captació de recursos financers.   <ul style="list-style-type: none"> - La gestió del risc financer.

Bloc 3. Decisions per a dur a terme el projecte emprenedor.

El tercer bloc recull els coneixements necessaris per a dur a terme un projecte emprenedor, la importància de la presa de decisions, d'establir una visió i una missió del projecte, l'organització de l'empresa i el disseny de prototips, així com el valor del treball en equip tenint sempre present les novetats que hi ha en aquest camp a conseqüència de la revolució tecnològica i digital.

Bloc 3. Decisions per a dur a terme el projecte emprenedor.

Subbloc 3.1. Decisions per a dur a terme el projecte emprenedor.

- La decisió empresarial com a font de transformació social. Recursos per a dur a terme un projecte emprenedor.
- Missió, visió i valors de l'empresa o l'entitat. L'empresa i la seua responsabilitat social.
- Emprenedoria en els sectors productius des d'una perspectiva de gènere.
- Les funcions i l'organització de l'empresa. Els equips en les empreses i les organitzacions: estratègies de formació i funcionament d'equips de treball.

Subbloc 3.2. Pla de realització del projecte emprenedor

- Planificació, gestió i execució d'un projecte emprenedor.
- Mètodes d'anàlisi de la competència.
- El prototip del projecte emprenedor: eines de desenvolupament, presentació, difusió i validació.
  - L'usuari com a consumidor i destinatari final del prototip. Drets i obligacions dels consumidors.
  - Drets sobre el prototip: la propietat intel·lectual i industrial.

4.1. UNITATS DE PROGRAMACIÓ I DISTRIBUCIÓ TEMPORAL.

A continuació es mostra la distribució temporal de les unitats didàctiques en les quals s'estructura el curs i a través de les quals es recullen tots els sabers de la matèria. Cal dir que no tots els subblocs s'han inclòs en unitats de programació correlatives i respon a la intenció de donar-li un sentit més lògic per a l'alumnat a l'hora d'haver de relacionar conceptes. S'han estimat un total de sessions (de 55 minuts cadascuna) aproximadament ja que al llarg del curs hi haurà sessions que no es podran realitzar per raons diverses com activitats extraescolars d'altres departament, jornades organitzades a nivell de centre, ...

ECONOMIA I EMPRENEDORIA				
Bloc	Unitat	Títol	Sessions	Av
1	1	L'economia de les persones	10	1
	2	Producció, renda i començ	8	
	3	Planificació financera	10	
2	4	Salut financera	11	2
	5	La funció de les empreses	8	
	6	L'organització empresarial	10	
	7	Entorn social, ambiental i cultural	5	
3	8	L'emprenedorisme	6	3
	9	El treball en equip	6	
	10	Creant el teu negoci	6	

	11	La posada en marxa del nostre negoci	10	
TOTAL SESSIONS:			90	

5. SITUACIONS D'APRENTATGE.

Les situacions d'aprenentatge han d'estar connectades amb els "principals reptes del segle XXI" i amb els objectius de l'etapa de l'Educació Secundària Obligatòria (ESO). La capacitat d'actuació de l'alumnat en enfrontar-se a una situació d'aprenentatge requereix mobilitzar tota mena de sabers implicats en les competències específiques: conceptes, procediments, actituds i valors.

La matèria d'Economia i Emprenedoria contribueix a formar persones crítiques i responsables davant dels problemes actuals relatius al medi ambient, la degradació del planeta i l'excés de consum, per a ser conscients de la importància de les seues accions i la seua repercussió negativa en el bé comú. Al mateix temps, la matèria contribueix a donar resposta a problemes de l'entorn pròxim i posa de manifest el compromís en l'àmbit local i global, i valora així les competències, les qualitats i els hàbits que ha de tindre una persona emprenedora conscient dels reptes del segle XXI.

En aquest sentit, és necessari fer reflexionar a l'alumnat davant de situacions d'inequitat i exclusió que generen un sentiment d'empatia i justícia social des d'una perspectiva col·lectiva, una resolució pacífica dels conflictes amb solucions creatives que tinguen com a premissa la cooperació. Igualment, l'alumnat ha de reflexionar sobre la importància de l'emprenedoria en el desenvolupament econòmic i la creació de valor, l'anàlisi de nous models de negoci més sostenibles amb l'entorn.

Alguns criteris per a dissenyar situacions d'aprenentatge des d'aquesta perspectiva són els següents:

- Estar relacionades amb activitats de l'àmbit local i pròxim a l'alumnat que establisca relacions amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible, que incorporen els desafiaments globals als quals ens enfrontem dia a dia, com ara la desigualtat, el medi ambient, l'ocupació, l'escassetat, la propietat intel·lectual, la qual cosa els permeta descobrir el funcionament de l'economia i l'activitat empresarial.
- Establir relacions amb altres matèries per a adquirir una visió integral de l'economia i assumir responsabilitats i compromisos, des d'una perspectiva interdisciplinària.
- Dissenyar-se per a incentivar la reflexió, promoure la competència clau d'aprendre a aprendre i desenvolupar un enfocament crític, amb la finalitat d'aconseguir actituds sensibles, comportaments responsables i proactius que permeten aprofitar les oportunitats socials i econòmiques.
- Estimular el foment de la lectura i l'escriptura a través de diferents canals que els permeten ser ciutadans crítics i respectuosos davant de diferents arguments i opinions, així com remarcar la necessitat de potenciar les habilitats comunicatives necessàries a l'hora d'emprendre un projecte personal.
- Permetre que siguin abordades tant de manera individual com grupal, incorporar un enfocament inclusiu, coeducatiu, donar visibilitat a la rellevància del paper de les dones en l'activitat empresarial, i amb l'ús de tècniques de treball tant cooperatiu com col·laboratiu, a través d'activitats dialògiques, de debat, d'explicació de resultat de tasques.
- Connectar els continguts amb experiències i sentiments personals de l'alumnat que han tingut lloc en altres contextos, i mobilitzar la capacitat d'argumentació mitjançant el llenguatge verbal i no verbal.
- Potenciar els talents individuals i utilitzar eines que possibiliten l'estímul de la creativitat, la participació activa de l'alumnat, per a afrontar els problemes des de diferents perspectives segons la seua diversitat personal i cultural.

- Incloure l'acceptació i el maneig de la incertesa tractada des de l'aula i que done resposta a qüestions que li serviran per a enfocar el seu futur de treball o estudis i fins i tot la possibilitat, a partir d'una iniciativa dissenyada a l'aula, de poder traslladar-les fora d'aquesta.
- És necessari que impulsen un bon ús de les noves tecnologies a l'aula i que aprenguen nous programes, aplicacions i eines informàtiques per a fomentar l'alfabetització digital i audiovisual de l'alumnat i la gamificació a l'aula per a incrementar la seua motivació, autonomia i el ventall de recursos necessaris per a analitzar correctament la disciplina.
- Són activitats inclusives i que utilitzen els principis del Disseny Universal d'Aprenentatge.

5.1. MATERIALS DIDÀCTICS I ALTRES RECURSOS.

El funcionament de les classes es basarà en l'ús dels següent materials i recursos:

- Llibre de text que serà el material bàsic per al seguiment de la matèria. S'ha escollit el llibre "**Economia i Emprenedoria**" de l'editorial McGrawHill. Aquest està editat en valencià i s'ha optat per aquesta editorial perquè pràcticament és l'única que publica el llibre de text de l'assignatura en valencià. El departament considera que per reduir la nombrosa quantitat de faltes que realitzen els alumnes en la llengua autòctona seria convenient que estudiaren amb un llibre escrit en la seua parla habitual.
- Apunts de classe que el professor explicarà i escriurà si és el cas i que l'alumne haurà de prendre directament.
- Fotocòpies que facilitarà el professor i que aniran des d'activitats, textos de reforç, suport o ampliació a notícies d'actualitat.
- Internet: informació que el professorat anirà proposant als alumnes per treballar en classe o a casa. D'esta manera s'acostuma a l'alumnat a relacionar-se amb les TIC. Esta informació la podran obtindre els alumnes per ells mateixos quan es considere oportú i, además, ho podran fer al propi centre educatiu des de l'aula d'informàtica si existix la possibilitat i disponibilitat.
- Calculadora quan siga necessària per a realitzar exercicis a classe o a casa.
- Altres recursos que el professor estime necessaris com premsa escrita, llibres de suport, personal expert en algun àmbit específic que puga assistir a classe per fer algun tipus de xarrada o conferència, ...
- L'aula, com a lloc on es desenrotllaran la major part de les sessions, serà un espai dinàmic i interactiu on els alumnes acostumaran a treballar. L'aula compta amb projector, connexió a internet, pissarra de guix i digital, i altaveus.

6. CRITERIS D'AVALUACIÓ.

Competència específica 1.

Dissenyar un projecte personal que genere valor per a la societat, analitzar les fortalezes i les febleses pròpies i gestionar de manera eficaç les emocions.

- 1.1. Fer una planificació i una organització de les diferents tasques necessàries per a dur a terme un projecte personal, resoldre possibles dificultats amb creativitat i mostrar esforç i tenacitat.
- 1.2. Utilitzar estratègies d'anàlisi de les fortalezes i les febleses personals i comparar-les amb les qualitats pròpies de les persones emprenedores.
- 1.3. Gestionar de manera eficaç les emocions i les destreses personals, i promoure i desenvolupar actituds creatives.
- 1.4. Analitzar els resultats aconseguits amb consciència de l'esforç personal.

Competència específica 2.

Utilitzar estratègies de conformació d'equips i mostrar habilitats socials d'empatia, respecte i lideratge en les dinàmiques de treball en diferents contextos, i analitzar el valor de cooperar amb altres persones.

- 2.1. Constituir equips de treball basats en principis d'equitat, coeducació i igualtat entre dones i hòmens, i utilitzar estratègies que faciliten la identificació i l'optimització dels recursos humans necessaris que conduïsqen a la consecució del repte proposat.
- 2.2. Mostrar habilitats socials, de motivació, lideratge i de cooperació i innovació àgil en diferents contextos de treball en equip, i utilitzar diferents estratègies comunicatives.
- 2.3. Respectar les aportacions dels altres en les diferents dinàmiques de treball i fases del procés dut a terme, i assumir les decisions preses de manera col·lectiva.
- 2.4. Assumir amb confiança la incertesa, les dificultats i els errors que poden sorgir en els mateixos processos d'aprenentatge.

Competència específica 3.

Identificar necessitats de les persones en l'àmbit local i global i proposar solucions senzilles, innovadores i sostenibles per a satisfer-les, amb sentit ètic i solidari, i analitzar els seus punts forts i febles i el possible impacte en l'entorn econòmic.

- 3.1. Identificar en l'entorn més pròxim les idees innovadores que donen resposta a necessitats locals i globals, i promoure el desenvolupament sostenible.
- 3.2. Comprovar que les idees de negoci proposades responen de manera innovadora i sostenible a les necessitats detectades, descriure els seus avantatges i inconvenients i analitzar l'impacte que poden generar en l'entorn econòmic.
- 3.3. Aplicar metodologies àgils que faciliten la superació de reptes econòmics plantejats i l'obtenció de solucions a les necessitats detectades, amb sentit ètic i solidari

Competència específica 4.

Identificar els recursos necessaris en el procés de desenvolupament de la idea o la solució creativa proposada i les possibles fonts financeres necessàries per a l'obtenció d'aquests recursos i aplicar-les al seu projecte emprenedor.

- 4.1. Identificar els recursos materials, immaterials i digitals necessaris en el procés d'ideació creativa i analitzar la perspectiva sostenible.
- 4.2. Seleccionar algunes fonts financeres bàsiques i valorar l'horitzó temporal i el risc que impliquen en el projecte.
- 4.3. Argumentar la necessitat del control del pressupost personal com a eina essencial de la viabilitat del projecte, i reflexionar sobre el risc de l'endeutament i les seues conseqüències en el procés d'emprenedoria.

Competència específica 5.

Presentar i exposar idees i solucions creatives que transmeten missatges convincents adequats al context i als objectius de cada situació, i utilitzar estratègies comunicatives eficaces, respectuoses i inclusives.

- 5.1. Validar les idees i les solucions presentades mitjançant missatges convincents i adequats al context i objectius concrets, i utilitzar estratègies comunicatives àgils adaptades a cada situació comunicativa.
- 5.2. Presentar i exposar, amb claredat i coherència, les idees i les solucions creatives, i valorar la importància de mantindre una comunicació eficaç i respectuosa al llarg de tot el procés dut a terme.

5.3. Utilitzar correctament la terminologia econòmica i financera adaptada al nivell educatiu en activitats orals i escrites de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, en les diferents llengües del currículum i utilitzar un llenguatge no discriminatori.

Competència específica 6.

Analitzar aspectes bàsics de l'economia i les finances, valorar críticament el problema de l'escassetat de recursos, la necessitat de triar, així com els principals objectius de l'economia actual, i desenvolupar idees que donen solucions eficaces, equitatives i sostenibles.

6.1. Identificar el problema econòmic de l'escassetat de recursos i la necessitat de triar, així com prendre consciència de les conseqüències d'aquest en la societat.

6.2. Identificar els efectes de la desocupació, la desigualtat de la renda, l'economia submergida i la inflació en alguns contextos i situacions reals, i descriure alguna mesura correctora per a cadascun d'aquests.

6.3. Descriure les característiques de l'economia col·laborativa, circular i social, i valorar l'impacte que tenen en diferents entorns.

6.4. Interpretar algunes activitats econòmiques de la vida quotidiana des del punt de vista financer.

Competència específica 7.

Dissenyar i analitzar de manera cooperativa i àgil prototips innovadors i sostenibles, a través d'estratègies eficaces de disseny i validar els seus resultats de manera ètica, crítica i sostenible.

7.1. Dissenyar un prototip final innovador i sostenible, i avaluar de manera crítica i ètica la seua aportació a l'entorn.

7.2. Analitzar de manera crítica el procés de disseny dels prototips creats, i establir comparacions entre l'efectivitat, la viabilitat i l'adequació aconseguida en els processos i els resultats obtinguts.

7.3. Utilitzar estratègies eficaces de disseny i seleccionar aquelles que faciliten l'execució del prototip final de manera àgil i cooperativa

7. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ.

7.1. ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I CRITERIS DE QUALIFICACIÓ.

A l'hora d'avaluar a l'alumne caldrà tindre en compte quin és el seu punt de partida ja que podem trobar-nos dos situacions diferents:

a) Que l'alumne haja cursat l'optativa de Taller d'Economia en tercer curs de l'ESO com a matèria optativa.

b) Que l'alumne no haja cursat cap matèria anteriorment relacionada amb l'economia.

Per això es considera important fer una **avaluació inicial** per a saber quina és la base des de la qual es partix. Esta avaluació permetrà al professor adaptar les activitats i, en conseqüència, tindre en compte la base de les capacitats i competències des de la qual es partix. Es realitzarà amb l'observació directa a classe i no serà avaluable.

La forma d'avaluar el nivell d'assoliment dels criteris d'avaluació tindrà dos components i serà la següent:

- a) **Proves puntuals** a l'aula sobre continguts treballats prèviament. Representaran un **70%** de la nota final de la matèria ja que representen la part corresponent a conceptes, i una part de procediments. Estes proves poden ser de diferent tipus però s'intentarà que en elles l'alumne haja d'exercir la capacitat de raonament i relació de conceptes i no solament la capacitat memorística. A les proves el professor haurà de valorar també l'**ortografia** de l'alumne de manera que si comet excessives faltes, se li podrà baixar la nota de l'examen en un màxim d'1 punt però mai serà motiu per a considerar la prova com a no superada. La puntuació d'estes proves serà sobre 10 punts considerant-se superada sempre que l'alumne obtinga un mínim de 5. Ara bé, si l'alumne obté una nota entre 3,5 i 5 , podrà compensar-la al llarg del curs. Mai es procedirà de la manera anterior quan la nota obtinguda per l'alumne en qualsevol prova no supere els 3,5 punts sobre 10 o ni tan sols s'haja presentat per raons injustificades. En estos casos la prova haurà de ser recuperada al llarg del curs en la forma que el professor estime adient. Almenys, l'alumnat haurà tingut una oportunitat de recuperar cada una de les proves que s'hagen realitzat al llarg del curs, quedant a voluntat del professor el donar més oportunitats de recuperar-les. És important recuperar aquestes proves amb una nota tan baixa perquè l'alumne vaja millorant a l'assignatura, en cas contrari significaria que l'alumne ho té difícil per augmentar en els seus sabers de la matèria. Igualment i de cara al final de curs, el professor podrà donar als alumnes l'oportunitat de que puguen la nota que hagen obtingut en qualsevol de les proves fetes al llarg del curs. Es farà per exàmens i si l'alumne vol obtindre major nota, haurà d'obtenir en dita prova una nota major a la que tenia i serà ésta la nova nota. Però si l'alumne obté en dita prova una nota inferior a la que tenia, es quedarà amb la nota mitjana de les dos proves, l'anterior i la que haja fet per a buscar nota.
- b) **Avaluació contínua** de l'alumnat a l'aula i que representarà un total del **30%** de la nota de la matèria i que es calcularà a partir de:
- Interés de l'alumnat en la matèria.
  - Participació en classe.
  - Realització de les activitats i diferents tasques que el professor demane així com la qualitat en la presentació.
  - Aportació del material necessari a l'aula per a poder treballar.
  - Assistència a classe** de manera regular i justificada en cas d'absència sempre respectant la normativa indicada en el RRI segons la qual l'alumne pot perdre el dret a l'avaluació continuada en cas d'acumular un percentatge determinat de faltes d'assistència injustificades.
  - Actitud en general que adopte l'alumne envers la matèria, el professor i la resta de companys, així com envers el seu entorn i la comunitat educativa.
  - Puntualitat en l'entrega de treballs i en l'assistència a classe.

Així, les notes que apareixeran als butlletins de l'alumne i a les actes d'avaluació es calcularan de la forma següent:

- **Nota als butlletins de cada avaluació (excepte la final):** es calcularà la mitjana de les proves d'examen de l'apartat a) fetes al llarg de l'avaluació (havent de ser ésta 5 o superior) i que representaran el 70% de la nota que apareixerà en

afegir-li el 30% de la nota corresponent a l'apartat b) de l'avaluació. La nota final s'arrodonirà segons s'indica en este apartat.

- **Nota al butlletí de l'avaluació final:** serà la nota del curs i es calcularà amb el 70% de la nota mitjana de totes les proves realitzades al llarg del curs sense diferenciar avaluacions, més el 30% de la nota mitjana de l'avaluació contínua obtinguda en cada una d'elles. Si el resultat arrodonit és 5 o superior, l'alumne haurà superat la matèria. Ara bé, per a poder procedir d'esta manera s'ha de complir un requisit indispensable: **la nota mitjana de les proves haurà de ser com a mínim de 5 punts** (o molt pròxim si el professor ho considera segons l'evolució de l'alumne) sobre 10.

Aquesta nova llei a l'hora de posar la nota corresponent a l'alumne en les actes d'avaluació es posarà amb una codificació que indicarà que l'alumne ha obtés un suficient, bé, notable i excel.lent. En cas d'arrodoniments, este es farà sempre A CRITERI DEL PROFESSOR i mai segons criteris matemàtics. El criteri del professor es basarà en aspectes com l'evolució de l'alumne, el procés d'ensenyança experimentat per ell, el seu interès i actitud a classe i tots els aspectes que el professor considere que deu tindre en compte de cara a considerar en quin grau l'alumne ha assolit les competències clau i competències específiques.

L'assistència a classe, especialment els dies en els quals hi haja **una prova d'examen**, serà obligada per a l'alumne, haguent de justificar la raó de la seua absència en cas necessari. Dita absència només podrà ser justificada en cas d'examen amb un justificant emés per un organisme oficial (policia, Seg.Social, ...) ja que en cas contrari, el professor no podrà repetir la prova quedant com a no superada i havent de recuperar-se pel sistema ordinari de recuperació. En altres tipus de casos en els quals l'alumne no assistisca a classe, el professor podrà acceptar (sempre al seu criteri) un justificant signat pel pare/mare/tutor/a de l'alumne.

Igualment, quan l'alumne no assistisca a classe les **hores prèvies a un examen** d'Economia i no ho justifique de la mateixa manera com s'ha indicat en el paràgraf anterior, el professor podrà reduir la nota obtinguda a l'examen en un 10%.

7.2. CRITERIS DE RECUPERACIÓ.

Els criteris aplicables als casos en què l'alumne haja de recuperar algun examen, tal com s'especifica en els criteris de qualificació anteriors, seran els següents:

- Les recuperacions es realitzaran bé després d'acabada cada avaluació o bé quan el professor ho considere adequat, però garantint que l'alumne sempre tindrà, com a mínim, una oportunitat de recuperar qualsevol examen fet al llarg del curs.
- L'alumne haurà de recuperar:
  - Qualsevol examen amb nota inferior a 3,5 sobre 10 punts.
  - Qualsevol examen que havent tingut una nota superior a 3,5 però inferior a 5, no haja sigut compensat amb un altre al llarg del curs.
- **La recuperació es farà per exàmens suspesos.**
- La nota obtinguda per l'alumne en la recuperació serà igual o inferior a 5 ja que el nivells d'exigència es basarà en els sabers mínims de la matèria. Per tant, si l'alumne ha recuperat un examen, la nota del dit examen serà de 5 i passarà a formar part del càlcul de la nota mitjana del curs.

8. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ.

La societat actual és diversa amb tot tipus de persones i les nostres classes són un reflex d'esta diversitat. En este sentit, el **Decret 87/2015** en seu capítol V ens insta a atendre la diversitat de l'alumnat que puguem trobar en un mateix grup classe, i concreta les actuacions en el **Decret d'inclusió 104/2018** on les classifica en 4 nivells. Els nivells 1 i 2 queden fóra d'esta programació però els nivells 3 i 4 seran els que podríem aplicar en les nostres aules i explicar en esta programació en funció del tipus d'alumnes que tingam.

Estes actuacions poden ser de moltes formes i dependrà del tipus d'alumnat que tinguem en cada curs a l'aula. Així, mostrem les mesures de nivell 3 que podríem aplicar de forma genèrica i també les de nivell 4 per al cas que ja sabem que tindrem a l'aula i diversos alumnes que han tingut en cursos anteriors adaptacions curriculars, encara que este curs no la tinguen.

Les actuacions les hem dividit en 3 àmbits diferents:

- Sobre l'assistència a classe de l'alumne/a.
- Sobre el procés d'aprenentatge i l'assoliment de competències.
- Sobre la integració al grup classe de l'alumne/a.

Nivell 3		
Assistència	Aprentatge i assoliment d'objectius	Integració al grup
Control més intensiu de l'assistència coordinat amb la tutoria.	<ul style="list-style-type: none"> - Ús de diferents recursos i metodologies, especialment les que faciliten l'aprenentatge autònom. - Activitats d'ampliació per als alumnes amb més altes capacitats. - Activitats de reforç (esquemes de continguts bàsics) - Pla de reforç per a l'alumnat que repeteix curs. 	<ul style="list-style-type: none"> - Foment del treball cooperatiu afavorint diferents agrupaments d'alumnes. - Seguiment de la integració de l'alumne en el grup classe juntament amb el tutor.

Nivell 4 : alumnes amb adaptacions en cursos anteriors		
Assistència	Aprentatge i assoliment d'objectius	Integració al grup
<ul style="list-style-type: none"> - Vigilar que porta el material i que s'anota a l'agenda la feia a fer a casa. - Comunicació més fluïda amb el/la tutor i amb la família. 	<ul style="list-style-type: none"> - Revisió periòdica del treball que l'alumne fa a casa. - Interrogació a l'alumne sobre la seua comprensió del que es treballa a l'aula. - Possibilitat de reforçar les classes amb explicacions en alguna hora de pati. 	<ul style="list-style-type: none"> - Coordinació amb els companys del grup de treball de classe a través de diferents mitjans. - Selecció dels membres del grup de treball classe quan es tracte de treball cooperatiu. - Seure al costat d'algun alumne que puga se de suport per a ell i prop del professor.

9. PLANS DE REFORÇ INDIVIDUALITZATS.

Normalment al ser una matèria optativa nova dintre de la modalitat de Ciències Socials per a 4^t d'ESO. No solen haver-hi alumnes amb la matèria pendent de cursos anteriors. És nova per a

quart, per la qual cosa, en principi no s'elabora un pla de reforç individualitzat per superar la matèria pendent en l'actual curs escolar.

Al llarg del curs escolar es valoren i s'avaluen les activitats i treballs entregats per l'alumnat. A més a més, també donant oportunitats varies d'entregar les tasques encara que no siga en temps i forma per poder superar la matèria i de recuperar en altres moments de les avaluacions les proves no aprovades. Tot es realitza al llarg del curs escolar.

10. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS.

L'economia, en ser una ciència social, té l'avantatge de que es pot il·lustrar amb molta facilitat. Per este motiu és important que l'alumnat siga conscient d'això i el professorat enim l'obligació d'intentar posar al seu abast tots els exemples possibles. Per este motiu i sempre que no hi hagen altres raons alienes, s'intentarà que puguen estar en contacte amb persones, institucions o situacions que ajuden a l'alumnat a relacionar els sabers i les capacitats adquirides amb la realitat.

Quan el professor ho considere convenient i tenint en compte el tipus d'alumnat i altres aspectes, es podrà proposar la realització d'activitats extraescolars com la visita a algun centre de treball, empresa, ... o l'assistència a xarrades o conferències a càrrec de responsables i persones relacionades amb el món de l'empresa o laboral (emprenedors principalment) que puguen il·lustrar i ajudar a l'alumne a comprendre millor tot allò que es tracta a l'aula. Es considera especialment important la visita a alguna empresa pel fet de que l'alumne ix del centre educatiu, la qual cosa li dóna un component de realitat a la matèria al qual s'ha d'anar acostumant.

Quan es plantege algun tipus d'activitat extraescolar o complementària que altere el normal funcionament de l'horari lectiu de l'alumne caldrà valorar si realment es una activitat valuosa pel fet de que, com l'alumnat pertany a diferents grups, éstos quedaran incomplets i la resta del professorat potser haurà d'interrompre el normal ritme de les classes pel fet de que només hi falten "un quants" alumnes a classe amb el perjudici que això suposa per als que participen en l'activitat com per als que romanen al centre. Per això, s'intentarà arribar a acords amb el professorat que impartix una matèria optativa als cursos de l'ESO en qüestió amb la finalitat de que si es decidix fer alguna activitat extraescolar es faça conjuntament el mateix dia.

11. UNITATS DE PROGRAMACIÓ D'AULA.

PROGRAMACIÓ AULA		MATÈRIA: ECONOMIA I EMPRENEDORIA		NIVELL: ESO		CURS: 4t	
Unitat 1: L'ECONOMIA DE LES PERSONES				Temporització: 10 sessions			
Competències Clau: CL,CP, CC,CE							
Competències específiques		Sabers Bàsics		Criteris d'Avaluació			
<p>CE5. Presentar i exposar idees i solucions creatives que transmeten missatges convinents adequats al context i als objectius de cada situació, i utilitzar estratègies comunicatives eficaces, respectuoses i inclusives.</p> <p>CE6. Analitzar aspectes bàsics de l'economia i les finances, valorar críticament el problema de l'escassetat de recursos, la necessitat de triar, així com els principals objectius de l'economia actual, i desenvolupar idees que donen solucions eficaces, equitatives i sostenibles</p>		<p>- La importància de l'economia.</p> <p>- El problema econòmic: l'escassetat de recursos i la necessitat de triar.</p> <p>- El comportament de les persones en les decisions econòmiques.</p>		<p>5.3. Utilitzar correctament la terminologia econòmica i financera adaptada al nivell educatiu en activitats orals i escrites de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, en les diferents llengües del currículum i utilitzar un llenguatge no discriminatori.</p> <p>6.1. Identificar el problema econòmic de l'escassetat de recursos i la necessitat de triar, així com prendre consciència de les conseqüències d'aquest en la societat.</p>			
Seqüenciació activitats	Espais d'aprenentatge	Materials i recursos	Mesures d'inclusió Nivell III	Activitats d'avaluació	Intruments d'avaluació	Criteris qualificació	
<p>Explicació esdeveniments.</p> <p>Lectura i anàlisi textos econòmics.</p> <p>Cerca notícies econòmiques relacionades unitat.</p> <p>Mapa conceptual.</p>	<p>Aula matèria</p> <p>Laboratori</p> <p>Taller</p> <p>Aula informàtica</p> <p>Pati</p>	<p>Llibre de text</p> <p>Apunts</p> <p>Entorns Virtuals</p> <p>Ordinador/ Tauleta</p> <p>Mapes</p> <p>Maquetes/ Prototips</p> <p>Bibliografia/ Webgrafia</p>	<p>Control assistència</p> <p>Pla de reforç per a l'alumnat que repeteix curs.</p> <p>Activitats de reforç (esquemes de continguts bàsics)</p> <p>Facilitar l'aprenentatge autònom.</p> <p>Activitats d'ampliació per als alumnes amb més altes capacitats.</p>	<p>Qüestionaris</p> <p>Expressió escrita/oral</p> <p>Presentació o debat</p> <p>Resolució de problemes</p> <p>Elaboració de maqueta, mapa...</p> <p>Producte final</p> <p>Portfolio</p> <p>Dossier Aprenentatge</p> <p>Memòria</p>	<p>Exàmens o Controls</p> <p>Rúbriques</p> <p>Registre Acumulatiu</p> <p>Escala de valoració</p> <p>Diana d'autoaprenentatge (coavaluació/autoavaluació)</p>	<p>-Mitjana de les proves d'examen fetes al llarg de l'avaluació, 70% de la nota.</p> <p>Entrega d'activitats, assistència i actitud, 30% de la nota.</p>	
<p>Situació d'aprenentatge: Partint d'una situació d'emergència en la Lluna després que s'estavelli una nau espacial, l'alumnat construirà un joc que hauran de relacionar amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible i amb exemples sobre el cost d'oportunitat, irrecuperables, anàlisi marginal, incentius i conductes no racionals.</p>							

PROGRAMACIÓ AULA		MATÈRIA: ECONOMIA I EMPRENEDORIA		NIVELL: ESO		CURS: 4t	
Unitat 2: PRODUCCIÓ, RENDA I COMERÇ				Temporització: 8 sessions			
Competències Clau: CCL,CP, CPSAA,CC,CE							
Competències específiques		Sabers Bàsics		Criteris d'Avaluació			
<p>CE2. Utilitzar estratègies de conformació d'equips i mostrar habilitats socials d'empatia, respecte i lideratge en les dinàmiques de treball en diferents contextos, i analitzar el valor de cooperar amb altres persones.</p> <p>CE5. Presentar i exposar idees i solucions creatives que transmeten missatges convinents adequats al context i als objectius de cada situació, i utilitzar estratègies comunicatives eficaces, respectuoses i inclusives.</p>		<p>- La importància de l'economia. Economia normativa i positiva. Microeconomia i Microeconomia.</p> <p>- La frontera de possibilitats de producció.</p> <p>- El mercat i les oportunitats de negoci: anàlisi de l'entorn general o macroentorn; estratègies d'anàlisi de l'entorn específic o microentorn i el flux circular de la renda.</p>		<p>2.3. Respectar les aportacions dels altres en les diferents dinàmiques de treball i fases del procés dut a terme, i assumir les decisions preses de manera col·lectiva.</p> <p>5.3. Utilitzar correctament la terminologia econòmica i financera adaptada al nivell educatiu en activitats orals i escrites de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, en les diferents llengües del currículum i utilitzar un llenguatge no discriminatori.</p>			
Seqüenciació activitats	Espais d'aprenentatge	Materials i recursos	Mesures d'inclusió Nivell III	Activitats d'avaluació	Intruments d'avaluació	Criteris qualificació	
<p>Explicació esdeveniments.</p> <p>Lectura i anàlisi textos econòmics.</p> <p>Cerca notícies econòmiques relacionades unitat.</p> <p>Mapa conceptual.</p>	<p>Aula matèria</p> <p>Aula</p> <p>Informàtica</p> <p>Pati</p>	<p>Llibre de text</p> <p>Apunts</p> <p>Entorns Virtuals</p> <p>Ordinador/ Tauleta</p> <p>Mapes</p> <p>Bibliografia/ Webgrafia</p>	<p>Control assistència</p> <p>Pla de reforç per a l'alumnat que repeteix curs.</p> <p>Activitats de reforç (esquemes de continguts bàsics)</p> <p>Facilitar l'aprenentatge autònom.</p> <p>Activitats d'ampliació per als alumnes amb més altes capacitats.</p>	<p>Qüestionaris</p> <p>Expressió escrita/oral</p> <p>Resolució de problemes.</p> <p>Producte final</p> <p>Portfolio</p> <p>Dossier Aprenentatge</p> <p>Memòria</p>	<p>Exàmens o Controls</p> <p>Rúbriques</p> <p>Registre Acumulatiu</p> <p>Escala de valoració</p> <p>Diana</p> <p>d'autoaprenentatge (coavaluació/autoavaluació)</p>	<p>-Mitjana de les proves d'examen fetes al llarg de l'avaluació, 70% de la nota.</p> <p>Entrega d'activitats, assistència i actitud. 30%.</p>	
<p>Situació d'aprenentatge: Partint d'un dilema sobre la necessitat de triar entre canons i mantega i d'on hem de invertir els nostres recursos. Analitzant què seria millor per al desenvolupament d'un país i valorant qüestions ètiques sobre aquesta decisió.</p>							

PROGRAMACIÓ AULA		MATÈRIA: ECONOMIA I EMPRENEDORIA		NIVELL: ESO		CURS: 4t	
Unitat 3: PLANIFICACIÓ FINANCIERA				Temporització: 10 sessions			
Competències Clau: CL,CE, CD,STEM							
Competències específiques		Sabers Bàsics		Criteris d'Avaluació			
CE4. Identificar els recursos necessaris en el procés de desenvolupament de la idea o la solució creativa proposada i les possibles fonts financeres necessàries per a l'obtenció d'aquests recursos i aplicar-les al seu projecte emprenedor.		<ul style="list-style-type: none"> - Control i gestió dels diners. - Recursos financers a curt i llarg termini. Targetes <ul style="list-style-type: none"> - Fonts i control d'ingressos i despeses. - Jubilació i plans de pensions 		4.3. Argumentar la necessitat del control del pressupost personal com a eina essencial de la viabilitat del projecte, i reflexionar sobre el risc de l'endeutament i les seues conseqüències en el procés d'emprenedoria.			
Seqüenciació activitats	Espais d'aprenentatge	Materials i recursos	Mesures d'inclusió Nivell III	Activitats d'avaluació	Intruments d'avaluació	Criteris qualificació	
Explicació esdeveniments. Lectura i anàlisi textos econòmics. Cerca notícies econòmiques relacionades unitat. Mapa conceptual.	Aula matèria Laboratori Taller Aula informàtica Pati	Llibre de text Apunts Entorns Virtuals Ordinador/ Tauleta Mapes Bibliografia/ Webgrafia	Control assistència Pla de reforç per a l'alumnat que repeteix curs. Activitats de reforç (esquemes de continguts bàsics) Facilitar l'aprenentatge autònom. Activitats d'ampliació per als alumnes amb més altes capacitats.	Qüestionaris Expressió escrita/oral Presentació o debat Resolució de problemes Elaboració de mapa... Producte final Portfolio Dossier Aprenentatge Memòria	Exàmens o Controls Rúbriques Registre Acumulatiu Escala de valoració Diana d'autoaprenentatge (coavaluació/autoavaluació)	-Mitjana de les proves d'examen fetes al llarg de l'avaluació, 70% de la nota. Entrega d'activitats, assistència i actitud, 30% de la nota.	
Situació d'aprenentatge: Partint d'un supòsit pràctic d'un pressupost que els ajudarà a entendre com fer el seu pressupost personal per saber gestionar millor les seues despeses e ingressos.							

PROGRAMACIÓ AULA		MATÈRIA: ECONOMIA I EMPRENEDORIA		NIVELL: ESO		CURS: 4t	
Unitat 4: SALUT FINANCIERA				Temporització: 11 sessions			
Competències Clau: CL,CP, CC,CE,STEM,							
Competències específiques		Sabers Bàsics		Criteris d'Avaluació			
CE4. Identificar els recursos necessaris en el procés de desenvolupament de la idea o la solució creativa proposada i les possibles fonts financeres necessàries per a l'obtenció d'aquests recursos i aplicar-les al seu projecte emprenedor. CE6. Analitzar aspectes bàsics de l'economia i les finances.		- El sistema financer. Control i gestió dels diners - Fonts de finançament i captació de recursos financers. -L'endeutament. -La gestió del risc financer. Assegurança.		4.2. Seleccionar algunes fonts financeres bàsiques i valorar l'horitzó temporal i el risc que impliquen en el projecte. 4.3. Argumentar la necessitat del control del pressupost personal com a eina essencial de la viabilitat del projecte, i reflexionar sobre el risc de l'endeutament i les seues conseqüències en el procés d'emprenedoria. 6.4. Interpretar algunes activitats econòmiques de la vida quotidiana des del punt de vista financer.			
Seqüenciació activitats	Espais d'aprenentatge	Materials i recursos	Mesures d'inclusió Nivell III	Activitats d'avaluació	Intruments d'avaluació	Criteris qualificació	
Explicació esdeveniments. Lectura i anàlisi textos econòmics. Cerca notícies econòmiques relacionades unitat. Mapa conceptual.	Aula matèria Laboratori Taller Aula informàtica Pati	Llibre de text Apunts Entorns Virtuals Ordinador/ Tauleta Mapes Bibliografia/ Webgrafia	Control assistència Pla de reforç per a l'alumnat que repeteix curs. Activitats de reforç (esquemes de continguts bàsics) Facilitar l'aprenentatge autònom. Activitats d'ampliació per als alumnes amb més altes capacitats.	Qüestionaris Expressió escrita/oral Presentació o debat Resolució de problemes Elaboració de maqueta, mapa... Producte final Portfolio Dossier Aprenentatge Memòria	Exàmens o Controls Rúbriques Registre Acumulatiu Escala de valoració Diana d'autoaprenentatge (coavaluació/autoavaluació)	-Mitjana de les proves d'examen fetes al llarg de l'avaluació, 70% de la nota. Entrega d'activitats,assistència i actitud, 30% de la nota.	
Situació d'aprenentatge: Partint d'un exemple de com funciona el mercat de productes financers i la seua cotització a la borsa, entendran com funciona el mercat de les empreses que cotitzen en elles. La importància de l'oferta i la demanda, la volatilitat de les seues accions i com els accionista obtenen beneficis o pèrdues depenent de les fluctuacions d'este.							

PROGRAMACIÓ AULA		MATÈRIA: ECONOMIA I EMPRENEDORIA		NIVELL: ESO		CURS: 4t	
Unitat 5: LA FUNCIO DE LES EMPRESES				Temporització: 8 sessions			
Competències Clau: CL,CP, CC,CE,STEM							
Competències específiques		Sabers Bàsics		Criteris d'Avaluació			
<p>CE4. Identificar els recursos necessaris en el procés de desenvolupament de la idea o la solució creativa proposada i les possibles fonts financeres necessàries per a l'obtenció d'aquests recursos i aplicar-les al seu projecte empenedor.</p> <p>CE7. Dissenyar i analitzar de manera cooperativa i àgil prototips innovadors i sostenibles, a través d'estratègies eficaces de disseny i validar els seus resultats de manera ètica, crítica i sostenible.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - La decisió empresarial com a font de transformació social. RSC - Missió, visió i valors de l'empresa o l'entitat. L'empresa i la seua responsabilitat social. - Emprenedoria en els sectors productius des d'una perspectiva de gènere. - Les funcions i l'organització de l'empresa. 		<p>4.2. Seleccionar algunes fonts financeres bàsiques i valorar l'horitzó temporal i el risc que impliquen en el projecte.</p> <p>7.1. Dissenyar un prototip final innovador i sostenible, i avaluar de manera crítica i ètica la seua aportació a l'entorn.</p>			
Seqüenciació activitats	Espais d'aprenentatge	Materials i recursos	Mesures d'inclusió Nivell III	Activitats d'avaluació	Intruments d'avaluació	Criteris qualificació	
<p>Explicació esdeveniments.</p> <p>Lectura i anàlisi textos econòmics.</p> <p>Cerca notícies econòmiques relacionades unitat.</p> <p>Mapa conceptual.</p>	<p>Aula matèria</p> <p>Laboratori</p> <p>Taller</p> <p>Aula informàtica</p> <p>Pati</p>	<p>Llibre de text</p> <p>Apunts</p> <p>Entorns Virtuals</p> <p>Ordinador/ Tauleta</p> <p>Mapes</p> <p>Maquetes/ Prototips</p> <p>Bibliografia/ Webgrafia</p>	<p>Control assistència</p> <p>Pla de reforç per a l'alumnat que repeteix curs.</p> <p>Activitats de reforç (esquemes de continguts bàsics)</p> <p>Facilitar l'aprenentatge autònom.</p> <p>Activitats d'ampliació per als alumnes amb més altes capacitats.</p>	<p>Qüestionaris</p> <p>Expressió escrita/oral</p> <p>Presentació o debat</p> <p>Resolució de problemes</p> <p>Elaboració de maqueta, mapa...</p> <p>Producte final</p> <p>Portfolio</p> <p>Dossier Aprenentatge</p> <p>Memòria</p>	<p>Exàmens o Controls</p> <p>Rúbriques</p> <p>Registre Acumulatiu</p> <p>Escala de valoració</p> <p>Diana d'autoaprenentatge (coavaluació/autoavaluació)</p>	<p>-Mitjana de les proves d'examen fetes al llarg de l'avaluació, 70% de la nota.</p> <p>Entrega d'activitats, assistència i actitud, 30% de la nota.</p>	
<p>Situació d'aprenentatge: Partint d'una situació per a desenvolupar un model de negoci per un nou creur. hauran d'analitzar la viabilitat econòmica del projecte. Analitzant l'entorn, les necessitats i expectatives de futur i les possibles maneres de diferenciació perquè el projectes siga viable.</p>							

PROGRAMACIÓ AULA		MATÈRIA: ECONOMIA I EMPRENEDORIA		NIVELL: ESO		CURS: 4t	
Unitat 6: L'ORGANITZACIÓ EMPRESARIAL				Temporització: 10 sessions			
Competències Clau: CCL, CP, CPSAA, CC, CE,							
Competències específiques		Sabers Bàsics		Criteris d'Avaluació			
<p>CE2. Utilitzar estratègies de conformació d'equips i mostrar habilitats socials d'empatia, respecte i lideratge en les dinàmiques de treball en diferents contextos, i analitzar el valor de cooperar amb altres persones.</p> <p>CE6. Analitzar aspectes bàsics de l'economia i les finances, valorar críticament el problema de l'escassetat de recursos, la necessitat de triar, així com els principals objectius de l'economia actual, i desenvolupar idees que donen solucions eficaces, equitatives i sostenibles.</p>		<p>- La empresa i els seus elements.</p> <p>- Recursos de finançament.</p> <p>- L'usuari com a consumidor i destinatari final del prototip. Drets i obligacions dels consumidors.</p>		<p>2.2. Mostrar habilitats socials, de motivació, lideratge i de cooperació i innovació àgil en diferents contextos de treball en equip, i utilitzar diferents estratègies comunicatives.</p> <p>2.3. Respectar les aportacions dels altres en les diferents dinàmiques de treball i fases del procés dut a terme, i assumir les decisions preses de manera col·lectiva.</p> <p>6.2. Identificar els efectes de la desocupació, la desigualtat de la renda, l'economia submergida i la inflació en alguns contextos i situacions reals, i descriure alguna mesura correctora per a cadascun d'aquests.</p> <p>6.4. Interpretar algunes activitats econòmiques de la vida quotidiana des del punt de vista financer.</p>			
Seqüenciació activitats	Espais d'aprenentatge	Materials i recursos	Mesures d'inclusió Nivell III	Activitats d'avaluació	Intruments d'avaluació	Criteris qualificació	
<p>Explicació esdeveniments.</p> <p>Lectura i anàlisi textos econòmics.</p> <p>Cerca notícies econòmiques relacionades unitat.</p> <p>Mapa conceptual.</p>	<p>Aula matèria</p> <p>Laboratori</p> <p>Taller</p> <p>Aula informàtica</p> <p>Pati</p>	<p>Llibre de text</p> <p>Apunts</p> <p>Entorns Virtuals</p> <p>Ordinador/ Tauleta</p> <p>Mapes</p> <p>Maquetes/ Prototips</p> <p>Bibliografia/ Webgrafia</p>	<p>Control assistència</p> <p>Pla de reforç per a l'alumnat que repeteix curs.</p> <p>Activitats de reforç (esquemes de continguts bàsics)</p> <p>Facilitar l'aprenentatge autònom.</p> <p>Activitats d'ampliació per als alumnes amb més altes capacitats.</p>	<p>Qüestionaris</p> <p>Expressió escrita/oral</p> <p>Presentació o debat</p> <p>Resolució de problemes</p> <p>Elaboració de maqueta, mapa...</p> <p>Producte final</p> <p>Portfolio</p> <p>Dossier Aprenentatge</p> <p>Memòria</p>	<p>Exàmens o Controls</p> <p>Rúbriques</p> <p>Registre Acumulatiu</p> <p>Escala de valoració</p> <p>Diana</p> <p>d'autoaprenentatge (coavaluació/autoavaluació)</p>	<p>-Mitjana de les proves d'examen fetes al llarg de l'avaluació, 70% de la nota.</p> <p>Entrega d'activitats, assistència i actitud, 30% de la nota.</p>	
<p>Situació d'aprenentatge: El propòsit és la creació d'una empresa, treballant en equip, triant la millor forma jurídica que més els convinga segons el sector triat, anàlisi de l'entorn, diferenciació, obtenció de finançament i tràmits necessaris per a dur a terme la seua constitució. Amb la seua posterior explicació en un vídeo parlant sobre el procés de creació d'esta.</p>							

PROGRAMACIÓ AULA		MATÈRIA: ECONOMIA I EMPRENEDORIA		NIVELL: ESO		CURS: 4t	
Unitat 7: ENTORN SOCIAL, AMBIENTAL I CULTURAL				Temporització: 5 sessions			
Competències Clau: CCL,CP, CC,CPSAA,CE,CCEC,STEM							
Competències específiques		Sabers Bàsics		Criteris d'Avaluació			
<p>CE2. Utilitzar estratègies de conformació d'equips i mostrar habilitats socials d'empatia, respecte i lideratge en les dinàmiques de treball en diferents contextos, i analitzar el valor de cooperar amb altres persones.</p> <p>CE3. Identificar necessitats de les persones en l'àmbit local i global i proposar solucions senzilles, innovadores i sostenibles per a satisfer-les, amb sentit ètic i solidari, i analitzar els seus punts forts i febles i el possible impacte en l'entorn econòmic.</p>		<p>- L'economia social i solidària. Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i el desenvolupament local.</p> <p>-L'economia col·laborativa. La petjada ecològica i l'economia circular.</p> <p>- Estratègies de revisió dels processos d'integració econòmica i globalització.</p>		<p>2.1. Constituir equips de treball basats en principis d'equitat, coeducació i igualtat entre dones i hòmens, i utilitzar estratègies que faciliten la identificació i l'optimització dels recursos humans necessaris que conduïsquen a la consecució del repte proposat.</p> <p>2.2. Mostrar habilitats socials, de motivació, lideratge i de cooperació i innovació àgil en diferents contextos de treball en equip, i utilitzar diferents estratègies comunicatives.</p> <p>3.1. Identificar en l'entorn més pròxim les idees innovadores que donen resposta a necessitats locals i globals, i promoure el desenvolupament sostenible.</p> <p>3.2. Comprovar que les idees de negoci proposades responen de manera innovadora i sostenible a les necessitats detectades, descriure els seus avantatges i inconvenients i analitzar l'impacte que poden generar en l'entorn econòmic.</p>			
Seqüenciació activitats	Espais d'aprenentatge	Materials i recursos	Mesures d'inclusió Nivell III	Activitats d'avaluació	Intruments d'avaluació	Criteris qualificació	
<p>Explicació esdeveniments.</p> <p>Lectura i anàlisi textos econòmics.</p> <p>Cerca notícies econòmiques relacionades unitat.</p> <p>Mapa conceptual.</p>	<p>Aula matèria</p> <p>Laboratori</p> <p>Taller</p> <p>Aula informàtica</p> <p>Pati</p>	<p>Llibre de text</p> <p>Apunts</p> <p>Entorns Virtuals</p> <p>Ordinador/ Tauleta</p> <p>Mapes</p> <p>Maquetes/ Prototips</p> <p>Bibliografia/ Webgrafia</p>	<p>Control assistència</p> <p>Pla de reforç per a l'alumnat que repeteix curs.</p> <p>Activitats de reforç (esquemes de continguts bàsics)</p> <p>Facilitar l'aprenentatge autònom.</p> <p>Activitats d'ampliació per als alumnes amb més altes capacitats.</p>	<p>Qüestionaris</p> <p>Expressió escrita/oral</p> <p>Presentació o debat</p> <p>Resolució de problemes</p> <p>Elaboració de maqueta, mapa...</p> <p>Producte final</p> <p>Portfolio</p> <p>Dossier Aprenentatge</p> <p>Memòria</p>	<p>Exàmens o Controls</p> <p>Rúbriques</p> <p>Registre Acumulatiu</p> <p>Escala de valoració</p> <p>Diana d'autoaprenentatge (coavaluació/autoavaluació)</p>	<p>-Mitjana de les proves d'examen fetes al llarg de l'avaluació, 70% de la nota.</p> <p>Entrega d'activitats, assistència i actitud, 30% de la nota.</p>	
<p>Situació d'aprenentatge: A través d'un cas pràctic es treballarà l'impacte de la indústria tèxtil sobre el medi ambient i com es pot contribuir a crear una indústria més ètica i sostenible complint amb l'agenda ODS 2030.</p>							

PROGRAMACIÓ AULA		MATÈRIA: ECONOMIA I EMPRENEDORIA		NIVELL: ESO		CURS: 4t	
Unitat 8: L'EMPRENEDURIA				Temporització: 6 sessions			
Competències Clau: CCL,CP, CC,CCEC,CPSA,CD							
Competències específiques		Sabers Bàsics		Criteris d'Avaluació			
<p>CE1. Dissenyar un projecte personal que genere valor per a la societat, analitzar les fortaleces i les febleses pròpies i gestionar de manera eficaç les emocions.</p> <p>CE5. Presentar i exposar idees i solucions creatives que transmeten missatges convincents adequats al context i als objectius de cada situació, i utilitzar estratègies comunicatives eficaces, respectuoses i inclusives.</p>		<p>- Creativitat, idees i solucions. La innovació àgil.</p> <p>- Gestió d'emocions. Estratègies de gestió de la incertesa i la presa de decisions en contextos canviants</p> <p>- Comunicació, motivació i lideratge. Habilitats socials.</p> <p>- Perseverança, iniciativa i flexibilitat en l'anàlisi de presa de decisions.</p>		<p>1.2. Utilitzar estratègies d'anàlisi de les fortaleces i les febleses personals i comparar-les amb les qualitats pròpies de les persones emprenedores.</p> <p>1.3. Gestionar de manera eficaç les emocions i les destreses personals, i promoure i desenvolupar actituds creatives.</p> <p>5.2. Presentar i exposar, amb claredat i coherència, les idees i les solucions creatives, i valorar la importància de mantindre una comunicació eficaç i respectuosa al llarg de tot el procés dut a terme.</p> <p>5.3. Utilitzar correctament la terminologia econòmica i financera adaptada al nivell educatiu en activitats orals i escrites de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, en les diferents llengües del currículum i utilitzar un llenguatge no discriminatori.</p>			
Seqüenciació activitats	Espais d'aprenentatge	Materials i recursos	Mesures d'inclusió Nivell III	Activitats d'avaluació	Intruments d'avaluació	Criteris qualificació	
<p>Explicació esdeveniments.</p> <p>Lectura i anàlisi textos econòmics.</p> <p>Cerca notícies econòmiques relacionades unitat.</p> <p>Mapa conceptual.</p>	<p>Aula matèria</p> <p>Laboratori</p> <p>Taller</p> <p>Aula informàtica</p> <p>Pati</p>	<p>Llibre de text</p> <p>Apunts</p> <p>Entorns Virtuals</p> <p>Ordinador/</p> <p>Tauleta</p> <p>Mapes</p> <p>Maquetes/</p> <p>Prototips</p> <p>Bibliografia/</p> <p>Webgrafia</p>	<p>Control assistència</p> <p>Pla de reforç per a l'alumnat que repeteix curs.</p> <p>Activitats de reforç (esquemes de continguts bàsics)</p> <p>Facilitar l'aprenentatge autònom.</p> <p>Activitats d'ampliació per als alumnes amb més altes capacitats.</p>	<p>Qüestionaris</p> <p>Expressió escrita/oral</p> <p>Presentació o debat</p> <p>Resolució de problemes</p> <p>Elaboració de maqueta, mapa...</p> <p>Producte final</p> <p>Portfolio</p> <p>Dossier Aprenentatge</p> <p>Memòria</p>	<p>Exàmens o Controls</p> <p>Rúbriques</p> <p>Registre Acumulatiu</p> <p>Escala de valoració</p> <p>Diana d'autoaprenentatge (coavaluació/autoavaluació)</p>	<p>-Mitjana de les proves d'examen fetes al llarg de l'avaluació, 70% de la nota.</p> <p>Entrega d'activitats, assistència i actitud, 30% de la nota.</p>	
<p>Situació d'aprenentatge: Es treballarà a través d'un test de personalitat de les intel·ligències múltiples d'Howard Gardner per a descobrir aquelles habilitats que més es desenvolupen en cadascun dels alumnes ajudant-nos a l'elecció del tipus d'emprenedor que podrien arribar a ser.</p>							

PROGRAMACIÓ AULA		MATÈRIA: ECONOMIA I EMPRENEDORIA		NIVELL: ESO		CURS: 4t	
Unitat 9: EL TREBALL EN EQUIP				Temporització: 6 sessions			
Competències Clau: CCL,CP,CPSAA CC,CE							
Competències específiques		Sabers Bàsics		Criteris d'Avaluació			
<p>CE2. Utilitzar estratègies de conformació d'equips i mostrar habilitats socials d'empatia, respecte i lideratge en les dinàmiques de treball en diferents contextos, i analitzar el valor de cooperar amb altres persones.</p> <p>CE3. Utilitzar estratègies de conformació d'equips i mostrar habilitats socials d'empatia, respecte i lideratge en les dinàmiques de treball en diferents contextos, i analitzar el valor de cooperar amb altres persones.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Habilitats socials - Comunicació.. - Lideratge. - Gestió d'emocions. L'error i la validació com a oportunitats per a aprendre. 		<p>2.1. Constituir equips de treball basats en principis d'equitat, coeducació i igualtat entre dones i hòmens, i utilitzar estratègies que faciliten la identificació i l'optimització dels recursos humans necessaris que conduïsquen a la consecució del repte proposat.</p> <p>2.2. Mostrar habilitats socials, de motivació, lideratge i de cooperació i innovació àgil en diferents contextos de treball en equip, i utilitzar diferents estratègies comunicatives.</p> <p>3.3. Aplicar metodologies àgils que faciliten la superació de reptes econòmics plantejats i l'obtenció de solucions a les necessitats detectades, amb sentit ètic i solidari</p>			
Seqüenciació activitats	Espais d'aprenentatge	Materials i recursos	Mesures d'inclusió Nivell III	Activitats d'avaluació	Intruments d'avaluació	Criteris qualificació	
<p>Explicació esdeveniments.</p> <p>Lectura i anàlisi textos econòmics.</p> <p>Cerca notícies econòmiques relacionades unitat.</p> <p>Mapa conceptual.</p>	<p>Aula matèria</p> <p>Laboratori</p> <p>Taller</p> <p>Aula informàtica</p> <p>Pati</p>	<p>Llibre de text</p> <p>Apunts</p> <p>Entorns Virtuals</p> <p>Ordinador/ Tauleta</p> <p>Mapes</p> <p>Maquetes/ Prototips</p> <p>Bibliografia/ Webgrafia</p>	<p>Control assistència</p> <p>Pla de reforç per a l'alumnat que repeteix curs.</p> <p>Activitats de reforç (esquemes de continguts bàsics)</p> <p>Facilitar l'aprenentatge autònom.</p> <p>Activitats d'ampliació per als alumnes amb més altes capacitats.</p>	<p>Qüestionaris</p> <p>Expressió escrita/oral</p> <p>Presentació o debat</p> <p>Resolució de problemes</p> <p>Elaboració de maqueta, mapa...</p> <p>Producte final</p> <p>Portfolio</p> <p>Dossier Aprenentatge</p> <p>Memòria</p>	<p>Exàmens o Controls</p> <p>Rúbriques</p> <p>Registre Acumulatiu</p> <p>Escala de valoració</p> <p>Diana d'autoaprenentatge (coavaluació/autoavaluació)</p>	<p>-Mitjana de les proves d'examen fetes al llarg de l'avaluació, 70% de la nota.</p> <p>Entrega d'activitats, assistència i actitud, 30% de la nota.</p>	
<p>Situació d'aprenentatge: Partint d'una situació de treball en equip on es formaran grups en una hipotètica situació que han de recórrer Amèrica fins que troben altres espanyols i alhora són presoners dels indis i estan lligats amb una corda. Amb això hauran de treballar junts prenent les millors decisions per a tots i aconseguir el seu objectiu fina, superant els reptes i obstacles.</p>							

PROGRAMACIÓ AULA		MATÈRIA: ECONOMIA I EMPRENEDORIA		NIVELL: ESO		CURS: 4t	
Unitat 10: CREANT EL TEU NEGOCI				Temporització: 6 sessions			
Competències Clau: CCL,CP, CC,CE,CCEC.CD							
Competències específiques		Sabers Bàsics		Criteris d'Avaluació			
CE7. Dissenyar i analitzar de manera cooperativa i àgil prototips innovadors i sostenibles, a través d'estratègies eficaces de disseny i validar els seus resultats de manera ètica, crítica i sostenible.		- El prototip del projecte emprenedor: eines de desenvolupament, presentació, difusió i validació. -Emprenedoria en els sectors productius des d'una perspectiva de gènere. -Missió, visió i valors de l'empresa o l'entitat.		7.1. Dissenyar un prototip final innovador i sostenible, i avaluar de manera crítica i ètica la seua aportació a l'entorn. 7.2. Analitzar de manera crítica el procés de disseny dels prototips creats, i establir comparacions entre l'efectivitat, la viabilitat i l'adequació aconseguida en els processos i els resultats obtinguts.			
Seqüenciació activitats	Espais d'aprenentatge	Materials i recursos	Mesures d'inclusió Nivell III	Activitats d'avaluació	Intruments d'avaluació	Criteris qualificació	
Explicació esdeveniments. Lectura i anàlisi textos econòmics. Cerca notícies econòmiques relacionades unitat. Mapa conceptual.	Aula matèria Laboratori Taller Aula informàtica Pati	Llibre de text Apunts Entorns Virtuals Ordinador/ Tauleta Mapes Maquetes/ Prototips Bibliografia/ Webgrafia	Control assistència Pla de reforç per a l'alumnat que repeteix curs. Activitats de reforç (esquemes de continguts bàsics) Facilitar l'aprenentatge autònom. Activitats d'ampliació per als alumnes amb més altes capacitats.	Qüestionaris Expressió escrita/oral Presentació o debat Resolució de problemes Elaboració de maqueta, mapa... Producte final Portfolio Dossier Aprenentatge Memòria	Exàmens o Controls Rúbriques Registre Acumulatiu Escala de valoració Diana d'autoaprenentatge (coavaluació/autoavaluació)	-Mitjana de les proves d'examen fetes al llarg de l'avaluació, 70% de la nota. Entrega d'activitats,assistència i actitud, 30% de la nota.	
Situació d'aprenentatge: Creació d'una empresa, formant un equip i realitzant el prototip del nostre producte/servei, analitzant l'entorn, fonts de possibles finançament i càlcul del llindar de rendibilitat per a estudiar la viabilitat del negoci proposat.							

PROGRAMACIÓ AULA		MATÈRIA: ECONOMIA I EMPRENEDORIA		NIVELL: ESO		CURS: 4t	
Unitat 11: LA POSADA EN MARXA DEL NOSTRE NEGOCI				Temporització: 10 sessions			
Competències Clau: CCL,CP,CC,,CE,CD							
Competències específiques		Sabers Bàsics		Criteris d'Avaluació			
CE7. Dissenyar i analitzar de manera cooperativa i àgil prototips innovadors i sostenibles, a través d'estratègies eficaces de disseny i validar els seus resultats de manera ètica, crítica i sostenible.		<ul style="list-style-type: none"> - Estratègies d'exploració de l'entorn. Cerca i gestió de la informació. - La decisió empresarial com a font de transformació social. Recursos per a dur a terme. - Planificació, gestió i execució d'un projecte emprenedor. - El prototip del projecte emprenedor: eines de desenvolupament, presentació, difusió i validació. 		<ul style="list-style-type: none"> 7.1. Dissenyar un prototip final innovador i sostenible, i avaluar de manera crítica i ètica la seua aportació a l'entorn. 7.2. Analitzar de manera crítica el procés de disseny dels prototips creats, i establir comparacions entre l'efectivitat, la viabilitat i l'adequació aconseguida en els processos i els resultats obtinguts. 7.3. Utilitzar estratègies eficaces de disseny i seleccionar aquelles que faciliten l'execució del prototip final de manera àgil i cooperativa 			
Seqüenciació activitats	Espais d'aprenentatge	Materials i recursos	Mesures d'inclusió Nivell III	Activitats d'avaluació	Intruments d'avaluació	Criteris qualificació	
Explicació esdeveniments. Lectura i anàlisi textos econòmics. Cerca notícies econòmiques relacionades unitat. Mapa conceptual.	Aula matèria Laboratori Taller Aula informàtica Pati	Llibre de text Apunts Entorns Virtuals Ordinador/ Tauleta Mapes Maquetes/ Prototips Bibliografia/ Webgrafia	Control assistència Pla de reforç per a l'alumnat que repeteix curs. Activitats de reforç (esquemes de continguts bàsics) Facilitar l'aprenentatge autònom. Activitats d'ampliació per als alumnes amb més altes capacitats.	Qüestionaris Expressió escrita/oral Presentació o debat Resolució de problemes Elaboració de maqueta, mapa... Producte final Portfolio Dossier Aprenentatge Memòria	Exàmens o Controls Rúbriques Registre Acumulatiu Escala de valoració Diana d'autoaprenentatge (coavaluació/autoavaluació)	-Mitjana de les proves d'examen fetes al llarg de l'avaluació, 70% de la nota. Entrega d'activitats,assistència i actitud, 30% de la nota.	
Situació d'aprenentatge: Dur a terme el desenvolupament d'un projecte empresarial detallat i i la seua posterior exposició.							